

ดอกบัว : ดอกไม้ที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความดี

พระครูวรวิริยคุณ เจ้าอาวาสวัดท่าโคตร

ดอกบัวเป็นดอกไม้ศักดิ์สิทธิ์ของผู้มีบุญ ซึ่งเชื่อว่าเป็นพืชชนิดแรกที่เกิดมาบนโลก และเป็นเครื่องหมายบุญนิมิตในการอุปบัติของพระพุทธเจ้า ทุกพระองค์ ดอกบัวจึงเป็นราชินีของดอกไม้ที่มีความงดงามประดุจความงามของหญิงสาวหรือแม่เทพธิดาที่อยู่ในน้ำและเป็นปรัชญาชีวิตของมนุษย์อย่างลึกซึ้ง โดยเป็นสัญลักษณ์แทนความอุดมสมบูรณ์ สัญลักษณ์แทนความดี สัญลักษณ์แทนปัญญาและการหลุดพ้นทางพุทธคติ สัญลักษณ์แทนพระพุทธศาสนา และอุปมาเปรียบเทียบแทนบุคคลผู้ที่เกิดมาในโลกนี้ในการรู้ธรรมของพระพุทธเจ้าความเชื่อและประโยชน์ด้านต่างๆ มากมาย

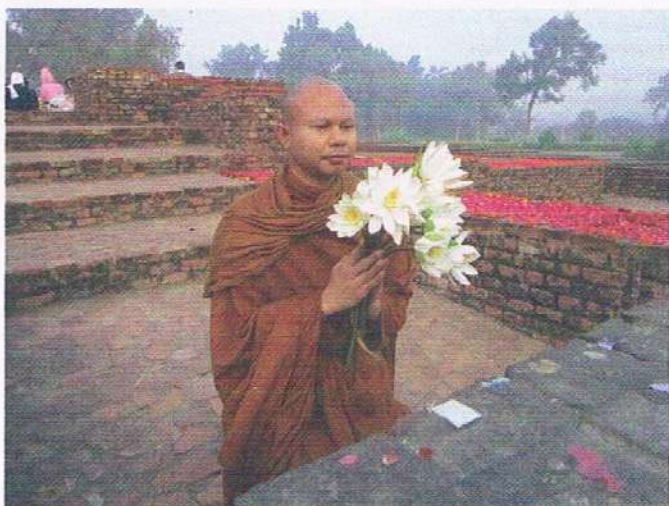
การกำเนิดดอกบัว

ดอกบัวเป็นดอกไม้ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นพืชชนิดแรกที่เกิดมาบนโลก เป็นดอกไม้ของผู้มีบุญและเป็นเครื่องหมายของการกำเนิดของเทพเจ้าต่างๆ ในทาง

พระพุทธศาสนา บัวเป็นดอกไม้ชนิดแรกที่เกิดมาพร้อมกับโลกและเป็นบุญนิมิตให้กับโลกในแต่ละยุคว่าจะมีพระพุทธเจ้าเสด็จมาอุบัติ เพื่อตรัสรู้สัมมาสัมโพธิญาณแก่พระองค์ โดยการดูจากจำนวนดอกบัวที่ปรากฏขึ้น ณ รัตนบัลลังก์ใต้ร่มพระศรีมหาโพธิ์ และศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เชื่อว่าบัวเป็นพืชชนิดแรกที่เกิดมาบนโลกเช่นเดียวกัน ตำนานในศาสนาพราหมณ์-ฮินดูกล่าวว่า ดอกบัวได้ผุดมาจากหน้าผากของพระวิษณุหรือพระนารายณ์ ดังนั้นจะเห็นว่าตำนานเทพในศาสนาพราหมณ์-ฮินดูจะมีดอกบัวเข้าไปเกี่ยวข้องกับเสมอ อาทิเช่น การประทับยืน นั่ง หรือนอนของเทพต่างๆ จึงอยู่บนดอกบัว เป็นต้น

บัวเป็นพืชน้ำประเภทล้มลุก ลำต้นมีลักษณะเป็นเหง้าหรือหัว เป็นพืชใบเดี่ยวเจริญที่ใต้น้ำ ผิวหน้าหรือเหนือน้ำและเจริญขึ้นจากลำต้นมีก้านใบขึ้นมา รูปร่างของใบมีหลายลักษณะส่วนใหญ่ใบกลม บางชนิดมีก้านใบบัว ดอกบัวจึงเป็นราชินีของดอกไม้ในน้ำด้วยความงาม

ของดอกบัวที่แบ่งบานประจักษ์ความงามของหญิงสาวหรือเจ้าสาวหรือแม่เทพิดาที่อยู่ในน้ำซึ่งเป็นพันธุ์ไม้น้ำที่ถือว่าเป็นสัญลักษณ์ของคุณงามความดี บัวหลวงขึ้นอยู่ในน้ำ จีดอกออกดอกตลอดทั้งปี อยู่ในน้ำลึกพอสมควรมีถิ่นกำเนิดอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ดอกจะเริ่มบานตั้งแต่ตอนเช้า ก้านดอกยาวมีหนามเหมือนก้านใบชูดอกเหนือน้ำและสูงกว่าใบเล็กน้อยมีกลีบเลี้ยง ๔-๕ กลีบ สีขาวอมเขียวหรือสีเทาอมชมพู ร่วงง่าย กลีบดอกจำนวนมากเรียงซ้อนหลายชั้น เกสรตัวผู้มีจำนวนมาก

ดอกบัวเป็นดอกไม้ที่ชาวพุทธมีความคุ้นเคยเป็นอย่างมากเพราะเป็นดอกไม้ที่ใช้บูชาพระอยู่เป็นประจำ แม้แต่การแสดงเคารพด้วยการประนมมือจะมีลักษณะเหมือนดอกบัว การที่ดอกบัวเป็นดอกไม้ที่ใช้ในพิธีมงคล เพราะธรรมชาติการกำเนิดของดอกบัวได้แสดงให้เห็นถึงปรัชญาการดำเนินชีวิตอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ แม้จะเกิดในโคลนตมแต่เมื่อโผล่พ้นน้ำขึ้นมารับแสงของ

ดวงอาทิตย์แล้วกลีบดอกกลับสะอาดบริสุทธิ์ไม่มีสิ่งใดแปดเปื้อน จึงเปรียบเสมือนคนที่เกิดมาแล้วหากเข้าถึงหลักธรรมก็สามารถเป็นผู้หลุดพ้นจากกิเลสและความทุกข์ทั้งปวงได้ อย่างไรก็ตาม บัวจึงมีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวพุทธตั้งแต่เป็นดอกไม้บูชาพระ เป็นอาหาร เป็นสัญลักษณ์ เป็นศิลปะ การตั้งชื่อคน สิ่งของ และสถานที่ เป็นต้น

บัวตามหลักพฤกษศาสตร์สามารถแบ่งบัวออกเป็น ๓ ชนิด คือ

๑. ปทุมชาติ คือ บัวหลวง มีดอกสีชมพู ดอกสีขาว ดอกสีชมพูซ้อน ดอกสีขาวซ้อน บัวเข็มดอกสีชมพู ดอกสีขาว บัวหลวงจะพบมากในเขตร้อน นิยมใช้ดอกบูชาพระปักแจกันหรือลอยอ่างแก้วไว้ดูเล่นเพื่อความสวยงาม

๒. อุบลชาติ คือ บัวสาย มีบัวแดง บัวขาว บัวชมพู บัวผัน บัวเผื่อน บัวจงกลณี บัวสาย สัตตบุษย์ มีก้านอ่อน ผิวเกลี้ยง ขึ้นทั่วไป ลักษณะดอกชั้นเดียว มีกระพุ่มน้อย กลีบแคบ นิยมปลูกประดับบ้านมากกว่าใช้ประโยชน์อย่างอื่น

๓. วิคตอเรีย คือ บัวที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ใบมีขนาดประมาณ ๖ ฟุต ลอยบนผิวน้ำ ใบอ่อนมีสีแดงคล้ำ เมื่อแก่จะเป็นสีเขียว มีหนามแหลมตามก้านใบ ดอกมีขนาดใหญ่ แรกบานจะมีสีขาว เปลี่ยนเป็นสีชมพูอมขาว และเป็นสีแดง บานในเวลาใกล้ค่ำ กลางคืน มีกลิ่นหอม หุบในตอนสายในวันรุ่งขึ้น

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง อุณรุท ทรงกล่าวถึงบัวพันธุ์พื้นเมืองว่ามีอยู่ ๗ ชนิด ดังนี้

ประกอบสรรพโกมุทปทุมมาลย์
แดงขาวดอกเขียววรชร
บ้างชูฝักดอกแฝงตูมแย้ม
โกมุทสัตตบุษย์สัตตบรรณ
เรณูร่วงในกระแสดินธุ์

ชูก้านบานผกาเกสร
ขาม่วงซ้อนสลักกัน
จงกลแกมแนบกอเฟื่อนผัน
ประทุมชั้นอุบลดวงบาน
วารินอาบรสหอมหวาน

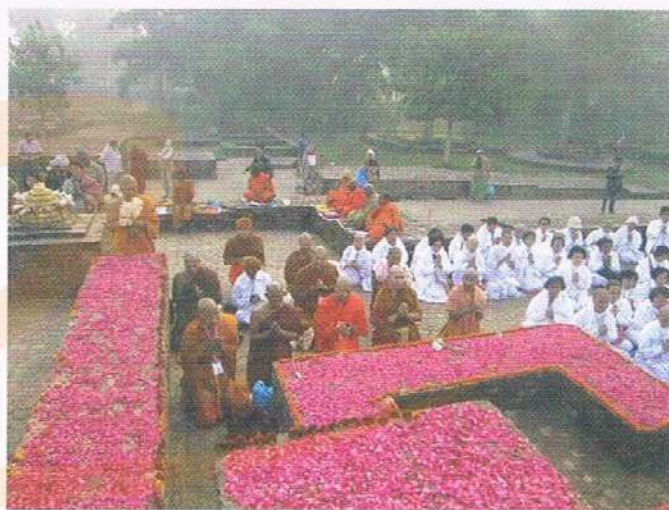
กุมเรศบินร่อนรำเพยพาน

เกล้าข่านกุศมาลย์มาลี

ดอกบัวสัญลักษณ์แทนความดี

ดอกบัวเป็นราชินีของดอกไม้ในน้ำที่มีลักษณะสวยงามที่ประจักษ์แก่สายตาผู้พบเห็น เนื่องด้วยดอกที่ใหญ่สีสดุดตาที่ชูอยู่พ้นน้ำและมีใบขนาดใหญ่ จัดเป็นดอกไม้ศักดิ์สิทธิ์ เป็นดอกไม้ของผู้มีบุญและเป็นเครื่องหมายของการกำเนิดของเทพเจ้าต่างๆ ความเชื่อในทางพระพุทธศาสนาถือว่าดอกบัวคือ ความบริสุทธิ์และสะอาด เพราะบัวยังรากลึกลงไปใต้ดินนั้นหมายถึงการมีอยู่ของคุณงามความดีหรือความชั่วที่จะเกิดขึ้นหรือมีอยู่นั้นเกิดขึ้นได้ทุกแห่งเปรียบเสมือนดอกบัวที่ไม่ได้เกิดขึ้นบนขุนเขาสูงไกลขอบฟ้าหรือสรวงสวรรค์ แต่บัวจะเกิดจากโคลนตมด้วยการหยั่งรากไปในโคลนเลนที่สกปรก เมื่อออกดอกแล้วดอกบัวจะชูดอกขึ้นเหนือน้ำ ความดีและความชั่วมักจะอยู่คู่กันเสมอ ดอกบัวที่ปรากฏผ่านความเชื่อในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู และพระพุทธศาสนาที่ได้สะท้อนให้เห็นปรัชญาชีวิต ดังนี้

๑. สัญลักษณ์แทนความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดิน ชาวฮินดูเชื่อว่าดอกบัวเป็นสัญลักษณ์แทนแผ่นดินอันอุดมสมบูรณ์ มีพืชพันธุ์ธัญญาหารสามารถหล่อเลี้ยงมวลมนุษยชาติทั้งโลกได้ โดยเฉพาะสถานที่ที่มีบัวเจริญงอกงามขึ้น สถานที่นั้นน้ำต้องจิต สะอาด และพื้นดินใต้โคลนตมมีแร่ธาตุ สารอาหารที่อุดมสมบูรณ์ ข้าวเป็นพืช

หลักในการเลี้ยงชีวิตของมวลมนุษยชาติสามารถเจริญงอกงามตามความอุดมสมบูรณ์นั้น ส่วนในน้ำก็จะมี ความอุดมสมบูรณ์ด้วยสัตว์น้ำ เช่น เต่า กุ้ง หอย ปู ปลา เป็นต้น

๒. สัญลักษณ์แทนคุณงามความดี ดอกบัวเป็นดอกไม้ที่ชาวพุทธในประเทศไทยนำไปใช้ในพิธีมงคล เช่น การนำดอกบัวบูชาพระรัตนตรัย เป็นการผูกพันจิตใจให้ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรมและพระสงฆ์ และเป็นการยกย่องว่าบัวจะแทรกผ่านพื้นโคลนตมมาเป็นดอกที่งดงาม มีกลิ่นหอม ต้องพบกับความลำบากในการหลบหลีกความสกปรกและพ้นจากการเป็นอาหารของเต่าและปูปลา แสดงให้เห็นถึงปรัชญาชีวิตอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือ แม้จะเกิดในโคลนตมแต่เมื่อโผล่ขึ้นมาพ้นน้ำ เพื่อรับแสงสว่าง กลับดอกขาวสะอาด บริสุทธิ์และไม่มีสิ่งแปดเปื้อน จึงเปรียบเสมือนคนที่เกิดมาแล้วหากเข้าหาหลักธรรม

คำสอนในทางพระพุทธศาสนาก็สามารถหลุดพ้นจากกิเลสและความทุกข์ได้ทั้งปวง

๓. สัญลักษณ์แทนปัญญาและการหลุดพ้นทางพุทธคติ การปรากฏรูปภาพหรือปฏิมากรรมพระพุทธเจ้าประทับบนดอกบัว ซึ่งมีความหมายเชิงปริศนาว่าพระพุทธองค์ผู้ทรงหมดสิ้นจากอาสวกิเลสแล้ว ย่อมมีความเบาบางจนไม่อาจทำให้สิ่งใดๆ ขอก้าวได้อีก แม้แต่เกสรบัวอันนุ่ม

๔. สัญลักษณ์แทนพระพุทธศาสนา ดอกบัวเป็นดอกไม้ที่เกี่ยวข้องกับประวัติของพระพุทธศาสนาอยู่หลายเหตุการณ์ เช่น เมื่อพระโพธิสัตว์เสด็จเข้าสู่พระครรภ์พระมารดา พระนางสิริมหามายาทรงสุบินนิมิตเห็นช้างเผือกหนึ่งเชือกทรงวงจับปทุมชาติ (บัวหลวง) สีขาว มีกลิ่นหอมฟุ้งมาถวายพระนาง เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะประสูติจากพระครรภ์ของพระมารดา ทรงเสด็จดำเนินไป ๗ ก้าว แต่ละก้าวมีดอกบัวขึ้นมารองรับ เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะทรงพระชนมายุได้ ๗ พรรษา พระราชบิดาโปรดให้บุตรสะไบภริณี ๓ สรรค์ โดยปลูกอุบลบัวขาว ปทุมบัวหลวง และบุณฑริกบัวขาว และเมื่อตรัสรู้ พระองค์ทรงเปรียบเวไนยสัตว์อุปมาด้วยดอกบัวสี่เหล่า

จากพุทธประวัติดังกล่าวจะเห็นว่าพระพุทธเจ้าตอนประสูติ มีดอกบัวบานรองรับพระบาททุกก้าวอย่าง ตอนตรัสรู้ มีดอกบัวมารองรับและตอนปรินิพพานมีดอกบัวผุดขึ้นมารองรับสังขารของพระองค์

นอกจากนี้ พระพุทธองค์ทรงเปรียบมนุษย์ไว้ว่ามีสี่เหล่าเช่นเดียวกับดอกบัว เรียกว่า “บัวสี่เหล่า” เมื่อครั้งพระพุทธองค์ตรัสรู้แล้ว ทรงพิจารณาธรรมที่พระองค์ทรงบรรลุนั้นว่ามีความละเอียดอ่อน สุขุมคัมภีรภาพยากต่อบุคคลที่จะรู้ เข้าใจและปฏิบัติได้ และทรงพิจารณาเห็นว่าบุคคลในโลกนี้มีหลายจำพวก บางพวกสอนได้ บางพวกสอนไม่ได้ ทรงตรัสเปรียบบุคคล ๔ ประเภทที่มีสติปัญญาแตกต่างกันไปกับดอกบัวสี่เหล่า ดอกบัวสี่เหล่าจึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถของคน ที่เรียนรู้ธรรมะหรือเรื่องต่างๆ ออกเป็น ๔ จำพวก ดังนี้

๑. ดอกบัวพ้นน้ำ (อุคคภูติญาณ) พวกที่มีสติปัญญาฉลาดเฉลียว มีความคิดเป็นสัมมาทิฐิ เมื่อได้ฟังธรรมก็สามารถรู้และเข้าใจในเวลาอันรวดเร็ว จึงเปรียบเสมือนดอกบัวที่อยู่พ้นน้ำ เมื่อรับแสงของดวงอาทิตย์ ในยามเช้าก็สามารถแบ่งบานทันที

๒. ดอกบัวปริ่มน้ำ (วิปจิตัญญ) พวกที่มีสติ ปัญญาปานกลาง มีความคิดเป็นสัมมาทิฐิ เมื่อได้ฟังธรรมแล้วพิจารณาตามและได้รับการอบรมฝึกฝนเพิ่มเติม จะสามารถรู้และเข้าใจได้ในเวลาไม่ช้า เปรียบเสมือน ดอกบัวที่อยู่ปริ่มน้ำ ซึ่งจะแบ่งบานในวันถัดไป

๓. ดอกบัวใต้น้ำ (เนยยะ) พวกที่มีสติปัญญาน้อย แต่มีความคิดเป็นสัมมาทิฐิ เมื่อได้ฟังธรรมแล้วพิจารณาตามและได้รับการอบรมฝึกฝนเพิ่มอยู่เสมอ มีความขยันหมั่นเพียรไม่ย่อท้อ มีสติมั่นประกอบด้วย ศรัทธาปสาทะ ในที่สุดก็สามารถรู้และเข้าใจได้ในวันหนึ่งข้างหน้า เปรียบเสมือนดอกบัวที่อยู่ใต้น้ำ ซึ่งจะค่อยๆ โผล่ขึ้นมาเหนือน้ำและแบ่งบานได้ในวันหนึ่ง

๔. ดอกบัวใต้โคลนตม (ปทปรมะ) พวกที่ไร้สติปัญญาและมีความคิดเป็นมิจฉาทิฐิ แม้ได้ฟังธรรมก็ไม่อาจเข้าใจความหมายหรือรู้ตามได้ทั้งยังขาดศรัทธาปสาทะ ไร้ซึ่งความเพียรพยายาม เปรียบเสมือนดอกบัวที่จมอยู่กับโคลนตม ทั้งยังจะตกเป็นอาหารของเต่าและปลาไปเสีย จึงไม่มีโอกาสโผล่ขึ้นมาพ้นน้ำเพื่อแบ่งบานได้เลย

ดอกบัวกับความเชื่อ

ดอกบัวเป็นดอกไม้ที่มีลักษณะพิเศษที่เป็นปรัชญาชีวิตของมนุษย์ที่แฝงไว้ด้วยความเชื่อในศาสนา พราหมณ์-ฮินดู พระพุทธศาสนา และความเชื่อของคนบางกลุ่มตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

๑. ดอกบัวกับความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา ชาวพุทธสมัยโบราณเชื่อว่าดอกบัวก็เหมือนคนเรา ดอกบัวที่ชูดอกพ้นจากผิวน้ำมารับแสงสว่างของดวงอาทิตย์ ก็เหมือนกับผู้ที่หลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง กลายเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น และผู้เบิกบานด้วยธรรม ซึ่งเป็นความหมายอันลึกซึ้งและเป็นมงคลชีวิตอย่างยิ่ง ซึ่งพระพุทธเจ้าเวลาประทับนั่ง ยืน เดิน จะมีดอกบัวมารองรับพระบาทเสมอ

๒. ดอกบัวกับความเชื่อโบราณ ชาวจีนเชื่อว่าดอกบัวเป็นดอกไม้บริสุทธิ์ สะอาด และเป็นมงคล การอาบน้ำในแหล่งน้ำที่สะอาดบริสุทธิ์ที่มีดอกบัวขึ้นนั้น จะได้รับพลังความบริสุทธิ์ สะอาด และความเชื่อเกี่ยวกับครอบครัว คนจีนจึงนำภาพวาดดอกบัวมาเป็นของขวัญ ให้แก่กันและกันเพื่อความเป็นสิริมงคล ซึ่งเชื่อกันว่า จะมีลูกหลานเป็นชายไว้สืบสกุลอย่างไม่มีขาดสาย ความอุดมสมบูรณ์ และความมั่งคั่งร่ำรวยตลอดไป และชาวฮิปปโตโบราณเชื่อว่าดอกบัวเป็นดอกไม้ศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถชำระล้างจิตวิญญาณของคนตายให้บริสุทธิ์ได้ จึงนำดอกบัวมาวางไว้ที่มัมมี่เพื่อให้ผู้ตายกลับมาเกิดใหม่เร็วขึ้น

๓. ดอกบัวกับความเชื่อการปลูกบัวประจำบ้าน ครอบครัวใดที่ปลูกบัวไว้ประจำบ้านจะช่วยให้ครอบครัวนั้นมีจิตใจที่บริสุทธิ์ สะอาด และเบิกบานแจ่มใส และเชื่อว่า

สายใยของบัวที่ยืดยาวนั้นเป็นสายสัมพันธ์ของครอบครัว จะทำให้ทุกคนมีความห่วงใยรักใคร่และผูกพันกันอย่าง แนบแน่น ครอบครัวนั้นจะมีแต่ความสุข เพราะความรัก ใคร่ปรองดองของคนในครอบครัว การปลูกบัวนิยมปลูก ในวันพุธ เพราะวันพุธเป็นปลูกต้นไม้ที่ให้ความสวยงาม บัวที่ปลูกในวันพุธจะผลิดอกบานสะพรั่งงดงามไปทั่วทั้ง สระ คนที่เหมาะสมที่จะปลูกบัวมากที่สุดคือ คนที่เกิดปีจอ เพราะบัวเป็นดอกไม้ประจำปีของคนที่เกิดปีจอและจะเพิ่ม ความเป็นสิริมงคลให้แก่ครอบครัว

ประโยชน์ของบัว

บัวได้มีบทบาทต่อวิถีชีวิตของชาวพุทธและ ชาวโลกมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลอย่างมากมายในหลายๆ ด้านทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งสามารถจำแนกประโยชน์ ของบัวและดอกบัวออกเป็น ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ประโยชน์ด้านอาหาร ได้แก่ เมล็ดบัวใช้เป็น อาหารรับประทานได้ทั้งสดและแห้ง ในรูปแบบของอาหาร คาวและหวาน ใบอ่อนใช้เป็นผักสดจิ้มน้ำพริก รากหรือ โหล (หัว) ใช้เชื่อมเป็นขนมหวานหรือต้มจิ้มน้ำพริกหรือ ผัด ต้ม ก้านบัวใช้ปรุงอาหารได้หลายชนิด

๒. ประโยชน์ด้านยา สำหรับรักษาโรคที่ปรากฏ มาตั้งแต่สมัยพุทธกาล หมอชีวกโกมารภัจจ์ใช้ดอกบัวปรุง ยาถวายพระพุทธเจ้าเพื่อแก้อาการอ่อนเพลียพระวรกาย ได้แก่ ดื่มน้ำต้มบัวร้อนแก้ร้อนใน ช่วยขยายหลอดเลือด กลีบบัวและเกสรบัวเป็นเครื่องยาไทยยาบำรุงหัวใจ แก้อาการเจ็บปวด บัวหอมทุกชนิด เมล็ดบัวรากบัวผสมกับน้ำร้อน รักษาโรคทางเดินปัสสาวะ ระบบสืบพันธุ์ ลดความร้อน ในร่างกาย แก้อาการอักเสบของอวัยวะภายใน และช่วย การไหลเวียนของเหลวในร่างกาย

๓. ประโยชน์ด้านการใช้สอย ได้แก่ ดอกบัว ใช้บูชาพระ ใส่แจกันใบบัวใช้ห่อของ ผักบัวและต้นบัว ตากแห้งผสมทำยากันยุง หุงต้ม ทำเชื้อเห็ดฟาง และ การปลูกบัวส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

๔. ประโยชน์ด้านปรัชญาชีวิตและความเชื่อ ได้แก่ บัวแม้จะเกิดในโคลนตมจะออกดอกโผล่ขึ้นมาพ้น น้ำเพื่อรับแสงของดวงอาทิตย์ กลีบดอกสะอาดบริสุทธิ์ เปรียบเสมือนคนที่เกิดมาแล้วหากเข้าหาหลักธรรม ก็สามารถหลุดพ้นจากกิเลสและความทุกข์ทั้งปวงได้

๕. ประโยชน์ด้านศิลปะ ได้แก่ ดอกบัวเป็น ดอกไม้ที่ให้แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ศิลปะลายไทย

รูปทรงที่เป็นต้นแบบของเจดีย์ทรงระฆังคว่ำ (บั๊คว่ำ) เจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ (บัวตูม) และรูปทรงในการสร้าง ลวดลายของเสาที่เป็นบัวคว่ำบัวหาย เป็นต้น

สรุป

ดอกบัวเป็นดอกไม้ศักดิ์สิทธิ์ของผู้มีบุญที่เกิด มาพร้อมกับโลกและเป็นเครื่องหมายบุญนิมิตในการเสด็จ อุบัติของพระพุทธเจ้าทุกพระองค์ ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เชื่อกันว่าดอกบัวผุดมาจากหน้าผากของพระนารายณ์ ดอกบัวจึงเป็นราชินีของดอกไม้ที่มีความงดงามประดุจ ความงามของหญิงสาวหรือเทพธิดาที่อยู่ในน้ำ การกำเนิด ของดอกบัวแสดงให้เห็นถึงปรัชญาชีวิตว่าแม้จะเกิดใน

โคลนตม เมื่อโผล่ขึ้นมาพ้นน้ำจะแบ่งบานรับแสงของ ดวงอาทิตย์ กลีบดอกสะอาดบริสุทธิ์ จึงเปรียบเสมือน คนที่เกิดมาแล้วหากเข้าถึงหลักธรรมคำสอนในทาง พระพุทธศาสนาก็สามารถหลุดพ้นกิเลสและความทุกข์ ทั้งปวงได้ ดอกบัวจึงเป็นสัญลักษณ์แทนความอุดม สมบูรณ์ของแผ่นดิน สัญลักษณ์แทนคุณงามความดี สัญลักษณ์แทนปัญญาและการหลุดพ้นทางพุทธคติ สัญลักษณ์แทนพระพุทธศาสนา และความเชื่อใน ด้านต่างๆ ดอกบัวได้มีบทบาทต่อชีวิตของชาวพุทธ ในด้านอาหาร ด้านยา ด้านการใช้สอยด้านปรัชญาชีวิต และความเชื่อ และด้านศิลปะ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ธัญนันท์ วีระกุล. **ไม้มงคล**. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน). ๒๕๕๑.

ปัญญา นามสง่า. “ดอกบัวกับการเรียนรู้ในทัศนพุทธปรัชญา”. **มจร ปรัชญาปริทรรศน์**. ๑ (๒), (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๑) : ๕๐-๖๑.

พระครูโสภาสุตฺติคุณ. “วิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในการแสดงหนังนครินทร์ ชาทอง” **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา) บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. ๒๕๖๓.

